

HAL
open science

Quan normalitat rima amb diversitat.

Montserrat Casacuberta, Maria Lomena

► **To cite this version:**

Montserrat Casacuberta, Maria Lomena. Quan normalitat rima amb diversitat.. Normalitat. El català en la vida quotidiana., Sep 2012, Berlin, Germany. publication prévue. halshs-00786000

HAL Id: halshs-00786000

<https://shs.hal.science/halshs-00786000v1>

Submitted on 10 Feb 2013

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

CLAUS

Montserrat Casacuberta Palmada,

Universitat de Rennes 2

María Lomeña Galeano

Universitat de Rennes 2 i doctorant a París X-Nanterre

QUAN NORMALITAT RIMA AMB DIVERSITAT

RESUM

La psicologia social i la sociologia tenen molt a aportar a la didàctica de les llengües estrangeres per a adults. Aquesta relació, però, no és habitual que s'apliqui a aquest tipus d'ensenyament. Aquest article resumeix una proposta d'ensenyament dels continguts lingüístics i culturals a l'aula de Català Llengua Estrangera per a un públic universitari.

L'objectiu és donar als estudiants les eines d'anàlisi suficients per copsar la societat catalana i procurar que siguin capaços d'analitzar la complexitat de la situació sociopolítica catalana.

A través de set eixos que parteixen de la relació de l'individu amb el col·lectiu, treballem els continguts lingüístics del Marc Comú Europeu de Referència de les Llengües (A2-B1) i proposem una panoràmica cultural. Cerquem la resposta positiva afectiva de l'alumne davant l'objecte d'estudi i procurem una avaluació cognitiva favorable a partir de la descoberta de les seves pròpies creences, valors, prejudicis, representacions socials.

Paraules clau: Llengua catalana, cultura i societat, psicologia social, ensenyament de llengües estrangeres.

1. Problemàtica

1.1 Presència del català en l'ensenyament universitari a l'estranger: un públic més nombrós i més divers, cada dia.

Amb l'arribada del darrer període democràtic a l'Estat espanyol (aft. 1975), el govern autònom de Catalunya començà a afavorir la presència del català en els àmbits de la recerca i l'ensenyament universitaris a l'exterior del domini lingüístic a través del Comissionat per a Universitats i Recerca. L'any 2002, la constitució de l'Institut Ramon Llull -consorci de tall cultural entre diferents governs del domini lingüístic i cultural català- constitueix un pas endavant imprescindible, que permet una expansió significativa d'aquests estudis arreu de les universitats europees i americanes, i més enllà.

En l'expansió mateixa dels estudis de català rau la múltiple casuística de la seva presència a les universitats: des d'una presència en els clàssics estudis de llengües romàniques o hispàniques, fins a la presència en els nous centres de llengües modernes o en estudis d'especialitats no literàries. Avui podem trobar el català com a assignatura troncal, assignatura optativa o, simplement, no curricular. Això suposa que la llengua -i la cultura- catalana és ensenyada, per primera vegada, a estudiants no especialistes en llengües, a més dels estudiants que s'han format tradicionalment en els estudis filològics o de traductologia. A més estudiants i més diversos, més presència normal i normalitzada.

1.2 El cas de Rennes 2, una universitat francesa

A la Universitat de Rennes 2 (França), el català és una llengua curricular, com a matèria optativa als estudis de grau (L1-L3) i al primer curs dels estudis de màster (L4), oferta a totes les especialitats que acull la universitat. Tot aquest públic heterogeni -quant a l'orientació científica i la motivació per estudiar català- ha de ser gestionat pel professorat en un mateix grup classe.

El nostre enfocament comunicatiu, d'acord amb el Marc Europeu Comú de Referència de les Llengües (en endavant MECRL), té com a objectiu que el professorat acompanyi els estudiants des del nivell A1 fins al nivell B1. Tenim encomanada una tasca d'introducció als aspectes socials, culturals i sociolingüístics més rellevants de la cultura catalana. Maridar aquests ensenyaments és la nostra ocupació i preocupació.

El debat sobre les llengües no és neutre a França: la llengua francesa articula la nació, tant com ho fa l'organització juridicoadministrativa pròpia de l'Estat francès. L'escola republicana s'encarrega durant els segles XIX i XX de difondre el coneixement d'aquesta llengua i l'ús social generalitzat entre la població, en detriment de les altres llengües constitutives del territori francès. Hi ha, doncs, un abisme en les creences acceptades socialment respecte de les llengües i la diversitat lingüística, si ho comparem amb el cas català. Abisme que es fa extensiu a les qüestions socioculturals i sociopolítiques per culpa del desconeixement que tenen els nostres estudiants sobre la cohabitació social de dues llengües oficials en un mateix territori i, més en general, sobre el funcionament polític de Catalunya, que ells reconeixen com una "regió" europea.

La primera cosa per la qual hem de lluitar és perquè els estudiants no transposin la realitat de les llengües a França amb la del català en contacte amb el castellà. Ells han vingut a aprendre una llengua que etiqueten de "regional" i que conceben amb un estatus semblant al de les llengües minoritzades de l'Estat francès: una mena de barreig entre l'estatus polític gairebé inexistent, l'estatus lingüístic jerarquitzat a favor del francès i el poc ús interpersonal d'aquestes llengües actualment.

Els nostres estudiants s'interessen per aprendre català atrets per la marca "Barcelona", sense tenir gaire més informació sobre el nostre domini cultural. A més, en el cas de França, aquests estudiants han après castellà a l'ensenyament secundari i se senten lligats afectivament a la cultura castellana, que identifiquen com a espanyola. Quan arriben a l'aula de català descobreixen que la llengua catalana vehicula una altra cultura i també que

desconeixen completament la complexitat d'una societat amb presència social de dues llengües. El professor de llengua catalana es transforma doncs, en el professional que els ajuda a desembolicar el gran cabdell de la identitat social dels catalans (llegiu aquí també valencians, balears, etc.).

En resum, doncs: els professionals tenim la tasca de donar als estudiants informació i formació sobre els aspectes socioculturals i sociopolítics col·lectius cabdals i fornir-los de les eines suficients per poder comunicar-se en català.

1.3 Exposició de la problemàtica

Com hem d'explicar avui la realitat social, cultural i lingüística de Catalunya - i per extensió la dels Països Catalans - a estudiants universitaris de països en què ningú disputa a una sola llengua d'Estat el lloc privilegiat de llengua d'intercomunicació ciutadana? Com explicar la situació de conflicte sociopolític actual entre Catalunya i el poder central espanyol procurant que els estudiants mateixos construeixin una visió de conjunt àmplia i diversa sense provocar necessàriament sentiments contradictoris?

En la necessitat de contestar aquestes preguntes i en l'ànim de reforçar la motivació que els ha portat a l'aula com a alumnes de nivell inicial, es fonamenta la proposta didàctica que exposem en aquest article. L'objectiu final és mostrar algunes estratègies per a l'ensenyament de la interfase llengua, cultura i societat a l'aula de Català Llengua Estrangera (en endavant CLE). Per aconseguir-ho, hem empal·lat els ensenyaments lingüístics de nocions de la psicologia social i de la sociologia.

1.4 Objectius generals: tasca educativa

El català ensenyat en l'àmbit universitari de fora del domini lingüístic contribueix a normalitzar la presència de llengües subestats amb històries de minorització. Assumim que hem de presentar aquesta llengua i el seu àmbit cultural com una realitat que aporta una diversitat lingüística i cultural que és connatural a l'espècie humana.

Busquem estratègies didàctiques per reforçar la motivació de l'alumne –motivació fonamentalment instrumental i, en menor mesura, integrativa¹ amb un treball sobre les actituds individuals envers una llengua i una cultura determinades. Cf. Garrett, citat per Strubell (2011: 169-181)

Cerquem la resposta positiva afectiva de l'alumne davant l'objecte d'estudi i procurem una avaluació cognitiva favorable a partir de la descoberta de les seves pròpies creences.

Sabem que les actituds lingüístiques es modelen més fàcilment mitjançant el canvi en la percepció de la realitat que no pas amb el canvi de la realitat mateixa Cf. Strubell (2011). Una de les tasques de l'ensenyant de CLE serà necessàriament fer conscient l'alumne del conflicte sociopolític entre Catalunya i Espanya, sense provocar-li respostes emotives que el posin en conflicte amb la seva afecció per la llengua i la cultura castellanès. Aprenent català, li proposem, en definitiva, un coneixement més ampli del ventall cultural i lingüístic europeu i li fem descobrir els discursos ideològics vehiculats socialment a favor i en contra d'aquesta comunitat lingüística.

És justament en el terreny de les afeccions que podem trobar un fil conductor que provoqui aquesta resposta positiva en l'alumne i considerem que la psicologia social és l'àmbit científic des d'on podem pouar. En el reconeixement de l'individu respecte del seu grup d'identitat (o grups d'identitat), tots som iguals, tots tenim ganes d'estar-hi ben integrats; com més coneixement del món, més capacitat d'anàlisi i d'acceptació de l'altre, de la diferència, etc. Comportament i actituds, valors, prejudicis, estereotips, influència cultural i influència del grup, conflicte, agressió, persuasió... són grans pilars de la psicologia social que utilitzarem.

¹ La motivació instrumental promou l'aprenentatge amb finalitats utilitàries, com ara saber-se comunicar en un país estranger com a turista, o per millorar les opcions laborals. La motivació integrativa promou l'aprenentatge perquè pugui integrar-se amb èxit a la comunitat lingüística diana. Extret de Strubell, Miquel « Psicologia social » dins Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 21 (2011), p. 169-181. Edició digital: <http://revistes.iec.cat/index.php/TSC>.

2. Fonaments teòrics

2.1 Sociologia comprensiva i comportament dels actors

La sociologia és una ciència que té com a objectiu comprendre interpretant l'activitat social. De la classificació de l'acció humana que fa Weber en la seva sociologia comprensiva, utilitzem l'acció afectiva i l'acció racional com a conceptes i n'analitzem l'equilibri en la realitat social catalana. A més, és evident que la teoria de la dominació política ens ajuda a situar la relació entre Catalunya i Espanya. En aquest sentit, Hirschman ens dirigeix cap al comportament dels actors, les seves estratègies i els conflictes entre forces socials.

Imatge 1. Portada del diari ABC i, en resposta, del diari El Punt Avui (Imatge 2.) on s'identifica l'altre com a objecte conflictiu.

2.2 Teoria de les representacions socials

Com facilitar la comprensió de les dinàmiques col·lectives del poble català? Com transmetre la idea que els catalans se senten un grup social, un col·lectiu, una comunitat, un poble?

S. Moscovici reconeix la psicologia social com una veritable antropologia del món contemporani, una psicologia de la cultura. Així doncs, aquesta concepció ens permet fer el lligam entre la psicologia individual i la col·lectiva: l'objecte d'anàlisi de la psicologia social és l'individu dins la societat.

En un acte al 1993, durant el qual és investit doctor honoris causa per la Universitat de Sevilla, pronuncia un discurs en què fa una revisió crítica de la teoria de les representacions socials² que ell mateix havia introduït trenta anys abans en els estudis de psicologia, representent Durkheim i la seva concepció de representació col·lectiva.

Diu Moscovici que "l'individu deslligat del seu grup és una pura abstracció" i, fent un repàs de la filosofia durkheimiana, afirma que "la raó és única, permanent i universal [precisament] perquè el teló de fons de les cultures és la cultura [dels humans]". En definitiva, que "l'estudi de les representacions socials permet d'establir una distinció clara entre el camp de la psicologia social i el de la psicologia individual" i que "la psicologia social i la psicologia individual no actuen pas a un mateix nivell de la realitat. Situar la primera a un nivell més profund és reconèixer el seu paper major dins de l'estudi dels fenòmens culturals i de les formes simbòliques en general".

² Defineix la representació social com un sistema de valors, de nocions i de pràctiques relatives a objectes, aspectes o dimensions de la societat, que permet no només l'estabilització del quadre de vida dels individus i dels grups, sinó que també constitueix un instrument d'orientació de la percepció de situacions i de l'elaboració de respostes.

Malgrat això, una de les paradoxes que assenyala Moscovici és la incomunicabilitat entre grups o cultures:

“Cada grup creu parlar de la mateixa cosa i sembla convençut que l’altre està capacitat per comprendre’l si és posa en la mateixa perspectiva que ell. Però, de fet, és precisament el que l’altre és incapaç de fer.”³ Cf. Moscovici (2012: 32-60)

Comunicar és obrir un procés de transformació de les representacions socials. En la mesura que les representacions socials s’estenen a capes socials més àmplies es barregen amb altres representacions i, en conseqüència, les seves característiques es modifiquen. Com més circulen, més es transformen en representacions de representacions.

Imatge 3. La punta d’en Jap. El Punt Avui. 21 de setembre de 2012.
Acudit que descriu una conversa entre Artur Mas i Mariano Rajoy, presidents de la Generalitat de Catalunya i del govern espanyol, respectivament.

2.3 L’acció recíproca

Simmel entén la vida social com un moviment d’accions entre individus. Les relacions entre individus es remodelen contínuament i d’aquesta acció recíproca neix la societat global. El producte de les accions recíproques s’anomena forma social i és la matriu fundadora del lligam social. Simmel classifica la forma social en a) formes efímeres (ritus quotidians com els àpats en comú, per exemple), b) formes objectivables permanents (família, Estat, Església, Empreses...) o formants (esquemes preestablerts segons els quals les organitzacions es constitueixen com ara jerarquia, competència, conflicte, aventura, associació, divisió del treball, herència, exclusió...) i c) conformacions, que són el marc general en què les socialitzacions tenen lloc (política, economia, dret, religió).

³ La traducció del francès al català és nostra.

Imatge 4. La punta d'en Jap. El Punt Avui. 23 de setembre de 2012.

3. Proposta didàctica per a segon any de CLE

Fins aquí us hem parlat de la nostra problemàtica i del marc teòric en què recolzem la nostra tasca educativa. Ara us proposem una aplicació pràctica per al segon any de CLE. Els alumnes han fet un total de 90 hores a primer any. Si han volgut, s'han presentat just uns mesos abans al certificat internacional de nivell bàsic. La idea és que acabin el curs tenint les capacitats que marca el MECRL per als nivells A2 i (part del) B1 i que també se'ls hagi presentat un panorama cultural i social suficient per entendre la societat catalana actual. Els continguts de llengua estaran submesos als continguts culturals.

El MECRL ens parla de dos tipus de competències: les competències generals de l'estudiant (saber, saber fer, saber ser, saber aprendre) i les competències lingüístiques comunicatives. Treballem amb un enfocament en l'acció i, en menor mesura, per tasques. Pel que fa als aspectes sociolingüístics, dediquem una atenció especial a les situacions de plurilingüisme i a la descripció de la diversitat cultural al segle XXI.

Recorrem els continguts culturals i lingüístics a través d'un eix transversal que ens forneix la psicologia social: l'individu davant el grup, l'individu i la seva inserció social. Prenem els aspectes col·lectius com a objecte d'estudi.

Hem dividit els continguts en set eixos, que hem anomenat eixos afectius. Aquests eixos ens serveixen de fil conductor i els hem escollit perquè ens semblen indicadors (no diem que siguin els únics) d'una bona relació de l'individu envers el col·lectiu.

Hem vist treballar des de diverses perspectives psicològiques en el món de l'educació dels infants i adolescents. Ho hem vist fer més rarament en l'ensenyament de llengües estrangeres per a adults. Es tracta de demostrar que, des d'aquest punt de vista, el poble català és observable com a objecte d'estudi exactament igual que ho és qualsevol altre col·lectiu. Estudiem, doncs, la cultura catalana i els catalans a partir d'aquells aspectes psicològics que lliguen l'individu a la seva comunitat, de manera que els estudiants poden anar fent la comparació amb la seva realitat social. Volem garantir, així, la comprensió i l'entesa intercultural. Geertz ens proposa una comprensió del món dels altres, ampliant els límits del nostre llenguatge i, en conseqüència, els límits del nostre món. Cf. Geertz (dins C. Frade, 2002: 129)

3.1 Eixos afectius

La idea és explotar didàcticament el fet que els catalans es comporten en tant que grup com tot grup humà i reaccionen a les mateixes emocions i tenen les mateixes necessitats com a individus i en col·lectiu.

Així, proposem set eixos, que hem anomenat afectius, i que ens ajuden a articular l'entramat del nostre curs.

Els continguts de cada eix queden repartits en 3 unitats, concebudes de manera cíclica. Cada eix té tres unitats enllaçades i repartides en el temps, de manera que un mateix eix és tractat tres vegades al llarg del curs cosa que ens permet reprendre els continguts i els conceptes de la unitat anterior, tant pel que fa als continguts culturals, com a les competències o les habilitats comunicatives i els continguts lingüístics.

Eix Pertinença. Cada individu forma part d'un o més grups d'identitat i sap identificar-los respecte d'altres grups als quals no pertany.

Eix Reconeixement. L'individu busca un reconeixement del seu valor individual en el grup. L'individu aporta el seu geni personal en benefici del grup.

Eix Acceptació. Acceptar la diferència individual en la composició social i acceptar grups d'identitat diferents dins la societat és clau per al bon funcionament social. El Jo, el tu, el nosaltres o el vosaltres: ciutadania i concitadania dins la diversitat.

Eix Comunicació afectiva. Molts processos socials s'expliquen a partir d'emocions individuals que es transformen en col·lectives. La cohesió social passa en part per aquestes emocions. Que l'individu es comuniqui amb empatia amb la resta del grup és una cosa important perquè l'individu se senti part d'aquest grup, de la mateixa manera que és important la comunicació afectiva entre grups.

Eix Coneixement del món. Un bon coneixement del món, d'altres realitats, d'altres punts de vista i d'altres maneres de fer ajuda l'individu a saber quin és el seu lloc respecte del grup i de la resta del món i li fa aportar al seu grup coses apreses dels altres grups.

Eix Autoestima i estima dels altres. Una relació amb els altres d'igual a igual implica una bona imatge de si mateix i dels altres. A partir del treball d'estereotips, d'estigmes, de missatges ideològics es fan evidents les bambolines del conflicte. Arribar a entendre l'altre, a comprendre'n el funcionament. Fer evident que la vehiculació social de certs missatges no és casual i que amaga objectius de grup.

Eix Creativitat. Un procés creatiu individual sempre s'explica en el context social del creador. Les veus dels poetes, dels pintors, dels escriptors, dels arquitectes es poden explicar a partir del devenir social. L'individu necessita crear, aportar la seva visió del món a través de la seva creació. Cf. Lamarche et al. (1992)

3.2 Exemple d'un eix: eix pertinença

En les taules següents es poden observar els continguts dels aspectes de psicologia social i sociologia, dividits en tres unitats. Així mateix, presentem també la progressió dels continguts culturals.

3.2.1 Continguts de la psicologia social i de la sociologia

Unitat 1	L'home és un animal social Grup social Comunitat lingüística Contacte de llengües Drets lingüístics
Unitat 8	Llengua com element simbòlic de la identitat col·lectiva
Unitat 15	La transmissió cultural intergeneracional i interterritorial Vitalitat etnolingüística

Taula 1. Continguts de la psicologia social i de la sociologia [Eix pertinença]

3.2.2 Continguts culturals

Unitat 1	Expansió dels territoris Marca hispànica Comtats catalans Corona catalanoaragonesa Expansió territorial pel Mediterrani Aliança Corona de Castella Guerra de Successió XVIII
Unitat 8	Romanització. Naixement de les llengües romàniques i domini lingüístic del català Primera codificació: Ramon Llull Segona codificació: Cancelleria Reial Codificació contemporània: Pompeu Fabra i l'IEC La llengua després de la dictadura: anys 80, nous escriptors, política lingüística
Unitat 15	Dictadura franquista i resistència cultural: la Nova cançó Varietats diatòpiques del català L'escola transmissora de la cultura popular: Tió de Nadal

Taula 2. Continguts culturals [Eix pertinença]

3.3 Exemples d'activitats

Eix Pertinença. Unitat 1

EIX 1 PERTINENÇA
Unitat 1 - GRUPS I MÉS GRUPS

Què és una Comunitat lingüística?
La Declaració Universal dels Drets Lingüístics entén com a comunitat lingüística tota societat humana que, assentada històricament en un espai territorial determinat, reconegut o no, s'autoidentifica com a poble i ha desenvolupat una llengua comuna com a mitjà de comunicació natural i de cohesió cultural entre els seus membres.

(Conferència Mundial de Drets Lingüístics, Barcelona 1996: Pen Club, CIEMEN, Unesco)

 Joc de rol: Contacte de llengües

00

Imatge 5.

Recorda:

en el patró descriptiu trobem enunciats que afirmen o neguen alguna realitat.

PER EXCLAMAR, EXPRESSAR SENTIMENTS, ESTATS D'ÀNIMS, ACTITUDS...

QUE + ADJECTIU QUALIFICATIU! Que interessant!

QUIN/A + SUBSTANTIU ! Quina sort ! Quina injustícia !

Imatge 6.

JOC DE ROL: llengües en contacte, substitució lingüística.

Objetius: aprendre a conèixer l'altre; entendre el concepte de contacte de llengües i els processos de substitució lingüística (bilingüisme, diglòssia, substitució, pídgin, etc.). Emprar estructures lingüístiques per donar ordres (imperatius), declarar acord o desacord (exclamatives) i suggerir propostes (interrogatives).

Material: guix, cartronets amb expressions que cada alumne ha d'utilitzar (13), cartronets amb els rols individuals i la situació plantejada a cada grup (8)

Durada: preparació (10m), representació teatral (10m), reflexió teòrica posterior (10m exposició alumnes + 15m explicació professor)

Desenvolupament: "Imagineu-vos que sou una llengua (llengua A) i que viviu en aquest territori . Un bon dia, arriba una altra llengua (llengua B) i decideix quedar-se en el vostre territori".

El professor proposa un joc de rol als alumnes. Tria 4 parelles. A cada parella li dóna una situació de contacte de llengües en societat i a cada estudiant, un rol individual.

El professor demana a la resta del grup classe que facin d'observadors de les actituds de cada individu, per tal que al final del joc puguin descriure què està passant a cada quadrat.

El professor agafa un guix i marca un quadrat a terra on càpiguen dues persones, però fent-se nosa i demana a les parelles d'entrar-hi. Comença la representació teatral⁴.

El joc es desenvolupa bàsicament en silenci, però cada participant té unes targetes amb expressions que ha d'utilitzar almenys una vegada durant la representació.

Maria: aquí' caldria afegir les targetes del joc de rol que vam fer a mà per al power point amb els dibuixets. Crec que aclariran el tema i ens estalviarem dir més coses.

Imatge 7.

⁴ Per motius d'espai, en aquest article no incloem les targetes amb els rols individuals i de grup.

Ara una mica d'història...

L'home, per naturalesa, és social i sempre ha viscut en col·lectiu, en societat. Cada grup sociocultural ocupa, normalment, un territori en el nostre planeta. La lluita per instal·lar-se en un territori i acumular terres ha afavorit històricament l'estabilitat dels grups.

Imatge 8.

Per treballar els continguts culturals de la Unitat 1, començarem per introduir l'expansió territorial i la colonització de terres i dels grups que hi viuen al llarg de la història de la humanitat. Ens servirà un fragment dels dibuixos animats inspirats en el còmic Astèrix i Obèlix sobre l'expansió romana. No oblidem que els nostres alumnes són bretons i aquest còmic situa la tribu dels gals a la península armoricana. El còmic ens dóna peu a parlar de l'arribada dels romans a la península ibèrica. També ens dóna peu a fer la comparació dels dos territoris com a territoris de frontera de l'imperi franc. Els bretons, com els catalans, i els seus respectius territoris, van servir de marques (marca britànica i marca hispànica). A partir d'aquí, hem d'estirar, amb els dibuixos proposats, la història peninsular i l'origen dels primers comtats catalans, fins a l'expansió medieval dels comtes-rei de la Corona catalanoaragonesa.

Enllaç YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=oRUiJdIm7R0>

Transcripció:

"L'any 50 abans de Crist, després d'una llarga lluita, els gals van ser vençuts pels romans. Tota la Gàl·lia ha estat ocupada. Tota? No! Hi ha una comarca que resisteix victoriosament l'invasor. Una petita comarca voltada de campaments romans fortificats".

4. Conclusió

En resum i per concloure, aquest article proposa observar la interfase llengua, cultura i societat en l'ensenyament de llengua estrangera per a un públic universitari. En concret, presenta una proposta per treballar els continguts culturals dels estudis de català en un curs de segon any universitari per a estudiants d'orientacions científiques diverses i diversificades.

Com a professionals de l'ensenyament de llengua, observem que cal trobar una manera d'explicar la cultura catalana a l'estranger fornint claus per interpretar el conflicte sociopolític intern espanyol als nostres alumnes. Considerem que ensenyaments de la psicologia social i de la sociologia poden ajudar dins l'aula de CLE.

Des d'un enfocament comunicatiu i per tasques, proposem una metodologia centrada en set eixos afectius que travessen tots els continguts culturals. L'objectiu és fer una panoràmica suficient en matèria d'història, literatura, arts, història de la llengua, sociolingüística, de manera que l'alumne aprengui continguts tot comprenent la complexitat de la societat catalana actual.

Considerem el rol del professor de CLE clau per donar les eines de reflexió i per desmuntar alguns esquemes preestablerts; el professor ha de bastir un cos teoricopràctic que aconseguixi explicar la realitat sociopolítica i sociocultural dels catalans satisfactòriament en societats monolingües allunyades de l'objecte d'estudi.

Creiem que el nostre enfocament didàctic és novedós i estem treballant per publicar el mètode en els propers mesos.

Les autores d'aquest article creiem fermament en el que Ariño Villarroya resumeix des d'una visió social i antropològica *"el tret comú que comparteixen tots els éssers humans es la plasticitat [...] els éssers humans són capaços de crear i recrear la societat [...] Aquesta plasticitat els permet apropar-se a altres cultures, canviar de cultura, integrar pautes noves"*. (Cf. 2011: 348)

5. Bibliografia

Ariño Villarroya, Antonio (2011): "*Sociología de la cultura*". Dins Salvador Giner (coord.): *Teoría sociológica moderna*, 2ªed. De Barcelona. Ariel ciencias sociales

Frade, Carlos (ed.) (2002): *Globalització i diversitat cultural*. Col.lecció Món Global. Barcelona: Pòrtic.

Geertz, Clifford (2002): "*Els usos de la diversitat*". Dins Frade, Carlos (ed.): *Globalització i diversitat cultural*. Col.lecció Món Global. Barcelona: Pòrtic.

Lamarche, Luc y David G. Myers (1992): *Psychologie sociale*. Montréal: McGraw-Hill

Moscovici, Serge (2012): *Raison et cultures*. Collection Audiographie n. 4. Paris : Éditions EHESS.

Strubell, Miquel (2011): "*Psicologia social*". Dins Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 21, 169-181.